

UPPSALA
UNIVERSITET

Gustavianum
UPPSALA UNIVERSITETSMUSEUM

Akademigatan 3
SE-753 10 Uppsala

Tel: 018-471 75 71

www.gustavianum.uu.se
museum@gustavianum.uu.se

RAPPORT 2017-12-19

Konstsamlingarna och renoveringen av universitetshuset

Sammanfattning:

Renoveringen av universitetshuset i Uppsala har i hög grad involverat *Gustavianum*, *Uppsala universitetsmuseum*. Flera av de samlingar som museet ansvarar för finns representerade i universitetshuset: konstsamlingen, myntsamlingen och beståndet av äldre möbler. Renoveringen av byggnaden har inneburit:

- omfattande förflyttningar av samlingarna
- iordningsställande av omfattande tillfälliga magasin
- betydande renoveringsinsatser av konst, möbler och skulpturer
- genomarbetade återinstallationer av konstverk, möbler och föremål.

Våren 2018 kommer detta genomgripande projekt att gå mot sin fullbordan. Gustavianums personal har ägnat många arbetstimmar åt projektet under de senaste två åren, och ett antal externa tekniker och konservatorer har också varit inkopplade. Nu förbereds de nya, öppna föremålsmagasinen för konst och mynt, i Konststudiesalen och Myntkabinettet, liksom en permanent utställning om Uppsala universitets historia i anslutning till Universitetshusets nya servicedesk. Utställning och föremålsmagasin beräknas öppna våren 2018.

Porträtt, porträtt, porträtt...

Installationerna har varit både omfattande och komplicerade. Som exempel kan anges nedtagningen och återhängningen av det väldiga ryttarporträttet med Gustav II Adolf i universitetshusets trapphall. Här krävdes ett antal timmar, en byggnadsställning i fyra våningar liksom sju erfarna konst-tekniker för att arbetet skulle kunna utföras på ett säkert sätt. En viktig del av universitetets konstsamling i universitetshuset utgörs av just porträtt. I fakultetsvåningen och i andra prominenta rum finns hundratals målningar föreställande personer med kopplingar till universitetets historia. I samband med renoveringen har alla dessa tagits ner, genomgått översyn, åtgärdats och nu återhängts. Placeringen av porträtten i flera nivåer på väggarna följer här historiska hängningsprinciper som med utgångspunkt i det gyllene snittet skapar välbalanserade arrangemang som harmoniserar med de välbevarade 1800-talsinteriörerna.

2017-12-19

Den imponerande samlingen innehåller porträtt från 1500-talet till vår egen samtid och utgör en viktig del av universitetets kulturarv. Arbetet med porträtten har inneburit att smutsade ytor rengjorts och att skadade ramar och andra misspyrdande skavanker åtgärdats. Huvuddelen av porträtten har också försetts med nya baksidesskydd, vilka gör dem betydligt mindre känsliga för skiftningar i klimatet. Genom enastående insatser av målerikonserver Agneta Warlenius och hennes medarbetare har porträtten fått en ny lyskraft.

Några av de mest ömtåliga målningar som tidigare hängt i universitetshuset har dock inte återförts till byggnaden. Måleritekniska problem med färgresningar och sprickbildningar, liksom särskilt ljuskänsliga material, har i vissa fall lett till slutsatsen att några av de allra mest känsliga och kulturhistoriskt viktiga verken inte bör hänga i universitetshusets helt oklimatiserade lokaler. Dessa verk kommer nu att åtgärdas för att i framtiden istället visas i en miljö där luftfuktighet och temperatur kan kontrolleras i enligt moderna museala riktlinjer.

Gipsavgjutningssamlingen

Vid sidan av porträtten består en betydande del av konstsamlingen i universitetshuset av skulpturer. Dessa utgörs framför allt av monumentala kopior efter antika grekiska och romerska original som införskaffades till universitetet redan under 1800-talet. Nu står dessa gipsavgjutningar åter på sina platser i universitetshusets övre galleri – efter att ha befriats det skyddande emballage som klätt in dem under renoveringen. Också här har konstverken åtgärdats – skulpturkonserver Elisabet Tebelius Murén har lagat skador, rengjort ytor och satt fast lösa delar. Gipsavgjutningssamlingen är en av de främsta i landet och åter på plats i universitetshusets galleri tillför de byggnaden en viktig kulturhistorisk dimension.

Universitetshusets möbler

Till konstsamlingens ansvarsområde hör också de historiska möbler som finns och används i universitetshusets fakultetsvåning. Det rör sig om ett betydande antal originalmöbler ritade och tillverkade för byggnaden av husets arkitekt Herman Theodor Holmgren under slutet av 1800-talet. Dessa möbler utgör ett synnerligen viktigt inslag i de välbevarade interiörerna, där de tillsammans med autentiska detaljer, armaturer och dekorationsmåleri skapar en ovanligt välbevarad och kulturhistoriskt unik helhet. Det tidskrävande restaureringsprojektet påbörjades under 2011 och inför återinvigningen av universitetshuset stod så allting klart.

Närmare 200 möbler har omsorgsfullt restaurerats efter historiska hantverkstraditioner. Skador har åtgärdats, modern lack har avlägsnats och träytorna har nu fått tillbaka den mörkare ursprungliga nyansen. Stolar och soffor har tapetserats om med svart läder, dels för att smälta in i miljön men också för att underlätta framtida underhåll. Genomgången har gjorts av skickliga möbelkonserver under ledning av möbelsnickarmästare Neil Jonsson.

2017-12-19

Också möblerna har naturligtvis berörts av de omfattande arbetena i universitetshuset. Då huset var stängt för renovering evakuerades möblerna till magasin eller transporterades till möbelverkstan. Fakultetsbord av större dimension fick hissas med kran från andra våningen för att sedan fraktas iväg. Efter dessa omfattande insatser och transporter är rummen i universitetshuset nu på nytt möblerade med sina originalmöbler.

Beställningar av samtidskonst

Förutom den äldre konsten i universitetshuset har renoveringsprocessen även innefattat beställningar av nya konstverk för flera av byggnadens föreläsningssalar. På initiativ av universitetets byggnadsavdelning har ett antal verk i olika tekniker beställts av fem framstående samtida konstnärer – Annika Ekdahl, Petra Westermark, Berit Sahlström, Gunilla Klingborg samt Kristian Partos. Det rör sig om såväl textila verk som skulpturer och reliefer i andra material. En viktig del i uppdraget, vid sidan av att tillföra universitetshuset ett inslag av samtidskonst, är att verken också ska bidra till den akustiska miljön i dessa flitigt använda undervisningslokaler. Denna aspekt har gjort att såväl renoveringens inredningsarkitekt som universitetets byggnadsavdelning varit djupt involverade i projektet.

Myntkabinettet och Konststudiesalen

Vid sidan av de samlingar som omnämns ovan är Gustavianum, Uppsala universitetsmuseum, också högst närvarande i universitetshuset genom andra delar av sina samlingar. I byggnaden finns nämligen även *Konststudiesalen* och *Myntkabinettet* som båda hör till universitetsmuseet. Myntkabinettet är sedan tidigare beläget i universitetshusets bottenvåning, och intill detta öppnar under våren den nya Konststudiesalen. I båda dessa lokaler kommer viktiga delar av Gustavianums ansvarsområden – myntsamlingen och konsten – att tillgängliggöras för studenter och forskare. I enlighet med universitetsmuseets nya uppdrag har denna verksamhet – att lyfta fram samlingarna som resurs för undervisningen och forskningen vid universitetet – en central del plats i museets arbete. Den personal vid Gustavianum som ansvarar för denna verksamhet kommer också att ha sin placering här i universitetshuset.

En ny universitetshistorisk utställning

Gustavianum har under året producerat en mindre utställning om Nobelpristagare vid Uppsala universitet, som står i Universitetshusets bottenvåning 12/12 2017- 31/1 2018. Under hösten 2017 har arbetet också inletts med den nya universitetshistoriska utställning efter beställning av styrgruppen för Universitetshuset byggs av Gustavianum. Utställningen beräknas öppna våren 2018. Den är sedan öppen och konstadsfritt tillgänglig för alla husets besökare då intilliggande servicedesken/butik är öppen (nuläget måndag – lördag). Här visas universitetets historia genom sju sekel, med föremål, berättelser och visuellt material. Utställningen, liksom Konststudiesalen och Myntkabinettet som beskrivits ovan, är en del i universitetets strategi att tydliggöra rollen för museiverksamheten inom universitetet - uttryckt i det nya uppdrag Gustavianum erhöll av universitetsledningen fr o m 2015.

UPPSALA
UNIVERSITET

RAPPORT

2017-12-19

4 (4)